

International Journal of Languages' Education and Teaching
Volume 9, Issue 2, June 2021, p. 45-61

Received	Reviewed	Published	Doi Number
25.04.2021	24.05.2021	30.06.2021	10.29228/ijlet.51061

Student Opinions on the Application of Preparatory Activities in Turkish Lesson Teacher Guide Books (6th, 7th, 8th Grades)¹

Elif DEMİR² & Erhan DURUKAN³

ABSTRACT

The main purpose of this study is to determine student views on the practices of preparation activities in Turkish course teacher's guide books. This study uses a quantitative survey design. The study population includes students attending 6th, 7th and 8th grades in middle schools. The study sample consists of 189 6th-grade, 162 7th-grade, and 165 8th-grade students attending in the middle schools Akoluk, Beşirli İMKB, Cudibey, Mimar Sinan, Osman Kalyoncu İmam-Hatip, Pelitli 75. Yıl Cumhuriyet and Yol-İş Sendikası located in the district Ortahisar of Trabzon city during the academic year 2016-2017. The data of this study was collected using "The Questionnaire on 6th-grade Students' Completing Preparation Activities in Teacher's Guide Book", "The Questionnaire on 7th-grade Students' Completing Preparation Activities in Teacher's Guide Book", and "The Questionnaire on 8th-grade Students' Completing Preparation Activities in Teacher's Guide Book". The data was analyzed using SPSS 16.00 software. While analyzing student views on preparation activities, the study considered the frequency, percentage and mean values for each questionnaire item. At the end of the research, 6, 7 and 8th grade students stated a positive opinion about the implementation of the preparatory activities; students especially like to learn about and introduce activities for Turkish elders, and to interpret the visuals of the texts to be taught; newspapers, magazines, etc. they had difficulty in recognizing periodicals; they do not like to either read or memorize the poetry genre; it is among the results reached that there are interdisciplinary activities in which they give negative opinions about the implementation of the books.

Key Words: Turkish course teacher's guide book, secondary school 6th-, 7th- and 8th grades, preparation activities, student views.

Türkçe Dersi Öğretmen Kılavuz Kitaplarındaki (6, 7, 8. Sınıf) Hazırlık Etkinliklerinin Uygulanma Durumlarına Yönelik Öğrenci Görüşleri

ÖZET

Bu çalışmada, Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitaplarındaki hazırlık etkinliklerinin uygulanma durumlarına ilişkin öğrenci görüşlerini tespit etmek amaçlanmıştır. Çalışma nicel veri yaklaşımına göre desenlenmiş tarama modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın evreni ortaokullarda (6, 7 ve 8. sınıf) öğrenim gören öğrencilerden oluşmakta; örnekleme ise, 2016-2017 eğitim-öğretim yılı içerisinde Trabzon ili Ortahisar ilçesinde bulunan Akoluk, Beşirli İMKB, Cudibey, Mimar Sinan, Osman Kalyoncu İmam-Hatip, Pelitli 75. Yıl Cumhuriyet ve Yol-İş Sendikası Ortaokullarında öğrenim gören 189, 6. sınıf, 162, 7. sınıf ve 165, 8. sınıf öğrencisi olmak üzere toplam 516 öğrenciden oluşmaktadır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen "6. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmen Kılavuz Kitabında Yer Alan Hazırlık Etkinliklerini Gerçekleştirme Durumu Anketi", "7. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmen Kılavuz Kitabında Yer Alan Hazırlık Etkinliklerini Gerçekleştirme Durumu Anketi" ve "8. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmen Kılavuz Kitabında Yer Alan Hazırlık Etkinliklerini Gerçekleştirme Durumu Anketi" kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde SPSS 16.00 programı ve betimsel istatistik yöntemleri (frekans, yüzde, ortalama) kullanılmıştır. Araştırma sonunda, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin hazırlık etkinliklerinin uygulanmasına yönelik olumlu görüş bildirdikleri; öğrencilerin özellikle Türk büyüklerini tanıma ve tanıtmaya yönelik etkinlikleri, okutulacak metinlerin görsellerini yorumlamayı sevindikleri; gazete, dergi vb. süreli yayınları tanıma noktasında zorluk çektikleri; şiir türünü okumayı da ezberlemeyi de sevmedikleri; kitaplarda uygulanmasına yönelik olumsuz görüş bildirdikleri disiplinler arası etkinliklerin yer aldığı ulaşılan sonuçlar arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitabı, ortaokul 6, 7, 8. sınıf, hazırlık etkinlikleri, öğrenci görüşleri.

¹ Bu çalışma, Doç. Dr. Erhan Durukan danışmanlığında Elif DEMİR tarafından hazırlanan "Türkçe Dersi Öğretmen Kılavuz Kitaplarındaki (6, 7, 8. Sınıf) Hazırlık Etkinliklerinin Uygulanma Durumları ve Uygulamalara İlişkin Öğrenci Görüşleri" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, demirelif666@gmail.com, ORCID :0000-0002-3547-4180

³ Prof. Dr., Trabzon Üniversitesi, erhandurukan@gmail.com, ORCID : 0000-0001-9600-3190

Giriş

Diğer alanlardaki gelişme ve yeniliklere paralel olarak teknoloji alanındaki gelişmelerle birlikte küreselleşen dünyada bireyler arası iletişimin daha da kolaylaştığı günümüzde diğer bütün alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da gelişme ve yenilikler geçen zamanla birlikte hızını arttırmaktadır. Bu gelişme ve yeniliklere paralel olarak ülkemizde 2005 yılında eğitim ve öğretimde hazır hâldeki bilginin olduğu gibi alınmasını değil, ön bilgilerden hareketle mevcut bilginin çeşitli zihinsel süreçlerden geçirilerek yapılandırılmasını ve kalıcı hâle getirilmesini sağlayan yapılandırmacı yaklaşım esas alınmıştır.

2015, 2017, 2018 ve 2019 yıllarında öğretim programlarında yeniliğe gidilmiş ve Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (TDÖP) yenilenen programlar arasında yerini almıştır. 2015 programında hazırlık etkinliklerine yönelik şu açıklamaya yer verilmiştir: Dersin işleniş sırasında bazı dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma etkinlikleri özel bir hazırlık gerektirmezken bazı etkinlikler; öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, psikomotor olarak hazırlık yapmalarını, etkinliğin amacını belirlemelerini, etkinlik için gerektiğinde teknolojiden de yararlanarak ön bilgiler edinmelerini ve notlar alarak taslaklar oluşturmalarını gerektirebilir (MEB, 2015).

2017, 2018 ve 2019 yılında uygulamaya konulan TDÖP ile öğrenme öğretme süreci planlanırken öğrencilerin bireysel farklılıklarının (hazır bulunuşluk seviyeleri, öğrenme stilleri ve ihtiyaçları, sosyokültürel farklılıkları vb.) dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir (MEB, 2017).

Türkçe öğretiminin öğrenme öğretme sürecinin beş aşamadan oluştuğunu ifade eden Güneş'e (2009) göre bunlar; hazırlık, anlama, metin aracılığıyla öğrenme, kendini ifade etme ve ölçme değerlendirme aşamalarıdır. Bu aşamalardan hazırlığın iki boyutu vardır. Birinci boyutu metinle ilgili ön hazırlık diğer boyutu ise metinle ilgili zihinsel hazırlık oluşturmaktadır. Ön hazırlık bölümü, öğrencilerin dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu ile ilgili etkinliklere başlamadan önce yaptığı genel fiziksel hazırlıkları içermektedir. Zihinsel hazırlık ise ön bilgileri harekete geçirme, anahtar kelimelerle çalışma, metni tanıma ve tahmin etme, amaç, yöntem ve teknik belirleme çalışmalarından oluşmaktadır (MEB, 2006).

Öz (2011) yapılandırmacı yaklaşıma göre Türkçe öğretiminde öğrenme öğretme sürecinde yapılacak çalışmaları beş aşamada sınıflandıran bir diğer araştırmacıdır. Araştırmacı, hazırlık basamağının birinci aşamasında yeni bir bilgi öğrenilmeden önce öğrencilerin ön bilgilerinin harekete geçirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Çünkü yeni bilgiler önceden öğrenilen bilgilere dayalı olarak yapılandırılmaktadır. İkinci aşamada, olayları ve düşünceleri sıralama, sınıflama, tahmin etme, ilişkilendirme, benzerlikleri ve farklılıkları bulma, sebep sonuç ilişkileri kurma, analiz sentez yapma, özetleme ve değerlendirme gibi çalışmalar yapılarak yeni bilgilerin derinlemesine anlaşılmasının sağlanması gerektiğini vurgulamıştır.

Türkçe dersinde verim elde edebilmek için öncelikle öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri arttırılmalıdır. Kalıcı öğrenmelerin oluşabilmesi için yeni bilgilerin öğrencilerin mevcut bilgilerinin üzerine oturtulması gerekmektedir. Öğrencilerde önceden var olan bu bilgiler hazırlık etkinlikleri aracılığıyla harekete geçirilebilir ve yeni edinecekleri bilgiler ile harmanlanarak anlamlı öğrenmeler sağlanabilir. Anlamlı bir öğrenmenin gerçekleşmesi için öğrencilerin ön bilgilerinin yeni öğrendikleriyle etkileşime girerek çeşitli zihinsel etkinlikler aracılığıyla kalıcı duruma getirilmesi gerekmektedir (İskender ve Durukan, 2016).

Kılıç ve Seven'e (2002) göre öğrencinin ve öğretmenin verimli bir ders yapması büyük oranda ders için yapılan hazırlığa bağlıdır. Metin işleme sürecinden hazırlık aşamasının önemine dikkat çeken araştırmacılardan Onan'a (2012) göre hazırlık çalışmaları Türkçenin ana dili olarak öğretiminde bilgi işleme süreci açısından özellikle önem taşımaktadır. Hazırlık çalışmaları, ayrıca öğrenciler için yeni öğrenme alanına yönelik önemli faydalar sağlamaktadır. Ön öğrenmeler yeni öğrenmelere zemin hazırlayıp onları kolaylaştırmakta ve yeni öğrenmeleri daha kalıcı hâle getirmektedir. Öğrencilere yeni konu verilmeden önce zihinlerinde var olan, geçmiş yaşantılarından edindikleri bilgi şemalarının harekete geçirilmesi gerekmektedir.

Okulda öğrenmeyi etkileyen etmenlerden bazıları zekâ, öğretmen nitelikleri, öğrencinin sosyoekonomik durumu vb. öğrenme öğretme sürecinde doğrudan değiştirilemeyecek faktörler iken bazıları ise ön öğrenmeler, ilgi, tutum, başarı algısı, öğretim hizmetinin niteliği gibi öğrenme öğretme sürecinde değiştirilebilen faktörlerdir (Senemoğlu, 2015). Öğrenme öğretme süreci içerisinde yapılan etkinlikler aracılığıyla değişim gösteren bu özellikler, hedeflenen kazanımların bütün öğrencilerde elde edilebileceğini esas alan tam öğrenme modelinin özünü oluşturmaktadır.

Bloom (1976), tam öğrenme yaklaşımında bilişsel giriş davranışları ve duyuşsal giriş özelliklerinin üzerinde önemle durmuştur. Bilişsel giriş davranışları, öğrenci niteliklerinden sayılan ön öğrenmeleri ifade etmektedir. Yapılan araştırmalar öğrencilerin bilişsel giriş davranışları ile daha sonraki öğrenme yaşantılarındaki başarıları arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Duyuşsal giriş özellikleri ise öğrencilerin öğrenme öğretme sürecine girerken sahip oldukları ilgi, tutum, başarılı olacaklarına olan inançlarını ve kendilerine güvenlerini ifade etmektedir (Erden ve Akman, 1996). Öğrenme öğretme kuram ve modellerinin ortaya koyduğu "her yeni öğrenmenin kendinden önceki öğrenmelere dayalı; kendinden sonrakileri hazırlayıcı olması" öğrenme öğretme sürecinin başında eksik olan bilişsel giriş davranışlarının tamamlanmasını zorunlu kılmaktadır. Giriş davranışlarının bir diğer grubu da duyuşsal giriş özellikleridir. Duyuşsal giriş özellikleri, öğrencinin öğrenme ünitesine karşı, ilgisi, tutumu ve akademik benlik kavramını kapsamaktadır (Bloom, 1976).

Yapılandırmacı yaklaşımın benimsenmesiyle birlikte 5E ve 7E modelleri de öğretimde uygulanmaya başlanmıştır. Araştırmacılar bu iki modelin yapılandırmacı yaklaşımın bir gereği olduğuna dikkati çekmektedir. Öğrencilerde edinilmesi hedeflenen beceriler öğretimde bu modeller kullanılarak daha kolay elde edilebilir. "Bu beceriler öğrencinin hem ön deneyimleri, hem sınıf etkinlikleri hem de çevreyle etkileşimleri sonucu oluşur. Kavramların anlam kazanması için öğrenciler, önceki bilgilerini yeni kavramları keşfederken kullanırlar" (Ergin, Ünsal ve Tan, 2006, s. 4).

Ders kitapları, eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek üzere öğrencinin öğrenme yaşantılarına kaynaklık eden öğretim materyallerinden biri, hatta birçok durumda tek öğretim materyalidir (Halis, 2002). Bu noktada, 2006 programı esas alınarak hazırlanan Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan hazırlık etkinlikleri öğrencilerde hazır bulunuşluk düzeyini geliştirmede önem arz etmektedir.

Öğrenme öğretme, gelişigüzel gerçekleştirilen bir süreci değil, belli bir plan dâhilinde yapılması gereken etkinlikleri kapsayan bir süreci ifade etmektedir. Türkçe öğretiminde öğrenme öğretme sürecinin ilk aşaması hazırlık basamağı olup bu basamak çeşitli etkinliklerden meydana gelmektedir. Hazırlık etkinliklerini dersten önce yapılan ön hazırlık ve derse yönelik yapılan zihinsel hazırlık olarak ikiye ayırmak mümkündür. Öğretmen ve öğrencilerin derslerden hedeflenen oranda verim alabilmeleri ders için yapılan hazırlık ile doğru orantılıdır. Dolayısıyla sınıfın oturma düzeni, ders için uygun materyal temini, sunum vb. yapılacaksa araç gereçlerin hazırlanması ve öğrencilerin dinleme/izleme,

konuşma, okuma ve yazma becerisine yönelik ön öğrenmelerini harekete geçirmeyi içeren zihinsel hazırlığın yapılması öğretim faaliyetlerine olumlu etki etmektedir. Bu sebeplerden ötürü kitaplarda yer alan hazırlık etkinlikleri bölümünün uygulanması ve uygulanmasına özenle önem verilmelidir. Bu doğrultuda hazırlık etkinlikleri bölümünün niteliği, dikkat çekici olması ve öğrencilerin derse katılımı açısından uyarıcı niteliği taşımaları dersin işleyişi açısından önemlidir. Bu gerekçeyle çalışma, Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitaplarında (6, 7, 8. sınıf) yer alan hazırlık etkinliklerinin uygulanma durumlarına yönelik öğrenci görüşlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Çalışma, betimsel araştırma desenlerinden tarama modelinde yapılmıştır. Tarama yöntemi olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanlara ait durumların *ne olduğunu* betimlemeye ve tüm özellikleri ile açıklamaya çalışan incelemelerdir. Tarama yöntemi, var olan durumu inceler ve "Bunlar nedir?" sorusuna cevap bulmaya çalışır. Bu yöntem aracılığıyla, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup üzerinde mevcut durumlar, şartlar ve özellikler betimlenerek ortaya konulmaya çalışılır (Karasar, 2015).

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini ortaokullarda öğrenim gören 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini, 2016-2017 eğitim öğretim yılı içerisinde Trabzon ili Ortahisar ilçesinde bulunan Akoluk, Beşirli İMKB, Cudibey, Mimar Sinan, Osman Kalyoncu İmam-Hatip, Pelitli 75. Yıl Cumhuriyet ve Yol-İş Sendikası Ortaokullarında öğrenim gören 189, 6. sınıf; 162, 7. sınıf ve 165, 8. sınıf öğrencisi olmak üzere toplam 516 öğrenciden oluşmaktadır.

Çalışmaya, ortaokulların 6, 7 ve 8. kademesi dâhil edilirken ortaokulun ilk kademesi olan 5. sınıfın dâhil edilmemesinin nedeni, 2016-2017 eğitim-öğretim yılı içerisinde yenilenen programla birlikte 5. sınıf Türkçe ders kitabının değişikliğe uğraması, yeni kitabın kullanımının kesinlik kazanmaması ve kitapların dağıtımının gerçekleşmemiş olmasıdır.

Örneklemini oluşturan okulların seçiminde okulların eğitim bölgelerine göre dağılımı esas alınmıştır. Trabzon ili merkezindeki okullar sekiz eğitim bölgesi ve bir bağımsız bölge olmak üzere toplam dokuz bölgeye ayrılmıştır. Bu bölgelerden sekizinci bölge merkezde bulunan liseleri; dokuzuncu bölgede bulunan okullar da hem lise hem de özel eğitim okullarından oluştuğundan örnekleme tabii tutulmamıştır. Yedi eğitim bölgesinin her birinden birer okul basit tesadüfî örnekleme yöntemiyle seçilmiştir.

Araştırma kapsamında uygulamaların yapıldığı okullardan Akoluk Ortaokulu 5. eğitim bölgesinde, Beşirli İMKB Ortaokulu 4. eğitim bölgesi, Cudibey Ortaokulu 2. eğitim bölgesi, Mimar Sinan Ortaokulu 3. eğitim bölgesi, Osman Kalyoncu İmam-Hatip Ortaokulu 6. eğitim bölgesi, Pelitli 75. Yıl Cumhuriyet Ortaokulu 7. eğitim bölgesi ve Yol-İş Sendikası Ortaokulu 1. eğitim bölgesinde yer almaktadır.

Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından hazırlanan 6. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmen Kılavuz Kitabında Yer Alan Hazırlık Etkinliklerini Gerçekleştirme Durumu Anketi, 7. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmen Kılavuz Kitabında Yer Alan Hazırlık Etkinliklerini Gerçekleştirme Durumu Anketi ve 8. Sınıf

Öğrencilerinin Öğretmen Kılavuz Kitabında Yer Alan Hazırlık Etkinliklerini Gerçekleştirme Durumu Anketi ile elde edilmiştir.

Öğrencilere yönelik hazırlanan 6, 7 ve 8. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabında Yer alan Hazırlık Etkinliklerini Gerçekleştirme Durumu Anketleri tek bölüm olarak tasarlanmış olup öğrencilere hazırlık çalışmalarının öğretim sürecine etkisi üçlü Likert tipi bir dereceleme (olumlu, herhangi bir etkisi olmamıştır, olumsuz) yapılarak görüşler elde edilmiştir.

6. sınıflar için oluşturulan öğrenci anketi maddeleri, İlköğretim Türkçe 6 Öğretmen Kılavuz Kitabı'nda yer verilen hazırlık etkinliklerinden elde edilmiştir. 7. sınıflar için oluşturulan öğrenci anketi, İlköğretim Türkçe 7 Öğretmen Kılavuz Kitabı'nda yer alan hazırlık etkinliklerinden oluşturulmuştur. 8. sınıflar için oluşturulan öğrenci anketi, İlköğretim Türkçe 8 Öğretmen Kılavuz Kitabı'nda yer alan hazırlık etkinliklerinden elde edilmiştir.

Veri toplama araçları oluşturulurken yıllık plana göre hareket edilmiş ve 2016-2017 eğitim-öğretim yılının birinci döneminde okutulan metinlere ilişkin hazırlık etkinlikleri veri toplama aracı olan anketlerde kullanılmıştır. Anket maddeleri oluşturulurken öğrencilerin konuları hatırlamasında kolaylık sağlanması ve uygulanabilirliğin kolay olması açısından anket maddeleri ikinci temadan itibaren oluşturulmuştur. Anketler, örnekleme seçilen her bir öğretmen kılavuz kitabındaki hazırlık etkinlikleri bölümünde yer alan yönergelerin madde hâline dönüştürülmesi ile elde edilmiştir. 6. Sınıf öğrenci anketleri 41 maddeden oluşmakta, 7. Sınıf öğrenci anketleri 32 maddeden ve 8. Sınıf öğrenci anketleri de 32 maddeden oluşmaktadır.

Dörtel Yayınları tarafından hazırlanmış olan İlköğretim Türkçe 6 Öğretmen Kılavuz Kitabı'ndan seçilen metinler ve bu metinlerdeki hazırlık etkinliği sayısına bakıldığında Mustafa Kemal Atatürk (4), Atatürk'ten Son Mektup (2), Atatürk'ten Anılar (4), Atatürk ve Tarih (6), Vatandaşlık Görevleri (2), Sanatsal Devrimler (2), Kitaba Hürmet (4), Kütüphaneden Geçer (3), En İyi Arkadaş (3), Özlem Yokuşları (3), Robenson (4) ve Forsa (4) adlı metinlerin olduğu görülmektedir.

Meram Yayınları tarafından hazırlanmış olan İlköğretim Türkçe 7 Öğretmen Kılavuz Kitabı'ndan seçilen metinler ve bu metinlerdeki hazırlık etkinliği sayısına bakıldığında Atatürk, Kültür ve Dil (2), Akılcıydı, Bilime İnanırdı (1), Türk Hanımlarıyla Birlikte Sahneye (2), Güneşe Doğru (2), Uzun Mehmet (2), Görme, Anlama Merakı (1), Kim Olduğunuz Üzerine (2), Harika Çocuk (2), Dostlar Beni Hatırlasın (3), İpek Diyarı ve Taht Şehri Bursa (2), Dost Acı Söylemeli (4), Çelik Çomak (2), Dil Bilir misin? (2), Cazgır (2), Beğil Oğlu Emren (3) adlı metinlerin olduğu görülmektedir.

MEB Yayınları tarafından hazırlanmış olan İlköğretim Türkçe 8 Öğretmen Kılavuz Kitabı'ndan seçilen metinler ve bu metinlerdeki hazırlık etkinliği sayısına bakıldığında Onuncu Yıl Nutku (4), Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda (3), Atatürk ve Millî Eğitim (4), Büyük Nutuk'ta Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi (3), Dirse Han Oğlu Boğaç Han Boyu (3), Misafirliklerimiz (2), Burçak Tarlası (3), Konuğa İkrâm (4), Neşet Ertaş (3), Hoca Bakkal (3) adlı metinlerin olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Süreci

Çalışmanın verilerinin elde edileceği öğretmenler ve öğrencilere yönelik anket uygulaması için araştırmacı tarafından Trabzon Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğünden 13 Şubat-13 Mart 2017 tarihleri arasında örnekleme oluşturan okullarda anket yapılabileceğine dair izin alınmıştır. Bu tarihlerin seçilmesinde kriter olarak 2016-2017 eğitim-öğretim yılının ikinci dönemi esas alınmıştır. İkinci

dönemin ilk haftası öğrencilerin okula adapte olmaları açısından önem arz ettiği için uygulama sürecine dâhil edilmeyip uygulamalara ikinci hafta başlanılmasına karar verilmiştir.

Anket uygulamasına, belirlenen ilk tarih olan 13 Şubat tarihinde başlanmış ve birer gün ara ile örnekleme giren okullara gidilerek okul müdürleri ile görüşülmüştür. Uygulama için her bir okulda okul müdürlerinin yönlendirmeleri doğrultusunda Türkçe öğretmenleri ile iş birliği yapılarak tesadüfi olarak belirlenen 6, 7 ve 8. sınıflardan birer şubeye ders öğretmenleri ile girilmiş ve araştırmacı tarafından anketlere yönelik gerekli açıklamalar yapılarak öğrencilerin anketleri doldurmaları sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen veriler SPSS 16.00 programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Hazırlık etkinliklerinin öğretmenler tarafından uygulanma durumları incelenirken etkinliklerin uygulanma düzeyine ve kısmen uygulanma ya da uygulanmama nedenlerine ilişkin olarak frekans değerlerine bakılmıştır.

Hazırlık çalışmalarına yönelik öğrenci görüşleri analiz edilirken her bir anket maddesi için frekans, yüzde ve ortalama değerlerine bakılmıştır. Bu maddeler olumlu (3), herhangi bir etkisi olmamıştır (2) ve olumsuz (1) puan olarak değerlendirilmeye alınmıştır. Daha sonra madde genel ortalamasının üstünde ve altında olan maddeler üzerine değerlendirmeler yapılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, 6, 7, 8. sınıf öğrencilerinin hazırlık etkinliklerinin öğretmenler tarafından uygulanmasına ve öğretim sürecine etkisine yönelik görüşleri tablolar hâlinde sunulmuştur.

Tablo 1. 6. sınıf hazırlık etkinliklerine yönelik öğrenci görüşleri

Madde Kodları	Olumlu		Herhangi Bir Etkisi Olmamıştır		Olumsuz		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	
M1	134	70.9	23	12.2	32	16.9	2.54
M2	98	51.9	32	16.9	59	31.2	2.21
M3	99	52.4	16	8.5	74	39.2	2.13
M4	133	70.4	23	12.2	33	17.5	2.53
M5	91	48.1	43	22.8	55	29.1	2.19
M6	76	40.2	36	19.0	77	40.7	1.99
M7	113	59.8	20	10.6	56	29.6	2.30
M8	73	38.6	41	21.7	75	39.7	1.99
M9	137	72.5	15	7.9	37	19.6	2.53
M10	115	60.8	23	12.2	51	27.0	2.34
M11	129	68.3	15	7.9	45	23.8	2.44
M12	110	58.2	13	6.9	66	34.9	2.23
M13	62	32.8	58	30.7	69	36.5	1.96
M14	98	51.9	40	21.2	51	27.0	2.25
M15	110	58.2	31	16.4	48	25.4	2.33
M16	71	37.6	36	19.0	82	43.4	1.94
M17	88	46.6	39	20.6	62	32.8	2.14
M18	102	54.0	23	12.2	64	33.9	2.20
M19	97	51.3	36	19.0	56	29.6	2.22
M20	64	33.9	55	29.1	70	37.0	1.97
M21	90	47.6	41	21.7	58	30.7	2.17

M22	101	53.4	40	21.2	48	25.4	2.28
M23	96	50.8	40	21.2	53	28.0	2.23
M24	113	59.8	36	19.0	40	21.2	2.39
M25	122	64.6	25	13.2	42	22.2	2.42
M26	121	64.0	13	6.9	55	29.1	2.35
M27	59	31.2	46	24.3	84	44.4	1.87
M28	119	63.0	20	10.6	50	26.5	2.37
M29	85	45.0	36	19.0	68	36.0	2.09
M30	113	59.8	33	17.5	43	22.8	2.37
M31	112	59.3	25	13.2	52	27.5	2.32
M32	65	34.4	71	37.6	53	28.0	2.06
M33	74	39.2	52	27.5	63	33.3	2.06
M34	56	29.6	40	21.2	93	49.2	1.80
M35	113	59.8	28	14.8	48	25.4	2.34
M36	125	66.1	23	12.2	41	21.7	2.44
M37	88	46.6	43	22.8	58	30.7	2.16
M38	114	60.3	26	13.8	49	25.9	2.34
M39	95	50.3	38	20.1	56	29.6	2.21
M40	73	38.6	46	24.3	70	37.0	2.02
M41	124	65.6	23	12.2	42	22.2	2.43

41 maddeden oluşan 6. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmen Kılavuz Kitabında Yer Alan Hazırlık Etkinliklerini Gerçekleştirme Durumu Anketi maddelerine verilen olumlu, herhangi bir etkisi olmamıştır ve olumsuz şeklindeki cevapların frekans, yüzde ve ortalamalarına bakıldığında en yüksek maddelerin M9, M1, M4 ve M11 olduğu görülmektedir. M9 için bu oran 137 (%72.5) olumlu, 15 (%7.9) herhangi bir etkisi olmamıştır, 37 (%19.6) olumsuz olup madde ortalaması 2.53'tür.. M1 için 134 (%70.9) olumlu, 3 (%12.2) herhangi bir etkisi olmamıştır ve 32 (%16.9) olumsuz cevap verildiği görülmekte olup madde ortalaması 2.54'tür. M4 için bu oran 133 (%70.4) olumlu, 23 (%12.2) herhangi bir etkisi olmamıştır, 33 (%17.5) olumsuz olup madde ortalaması 2.53'tür. M11 için ise bu oran 129 (%68.3) olumlu, 15 (%7.9) herhangi bir etkisi olmamıştır, 45 (%23.8) olumsuz iken madde ortalamasının da 2.44 olduğu görülmektedir.

6. sınıf öğrencilerinin hazırlık etkinliklerine yönelik görüşlerine bakıldığında hazırlık etkinlikleri içerisinde öğretim sürecine herhangi bir etkisi olduğu düşünülmemen maddeler, M32, M13, M20, M33'tür. Bu maddelerin frekans, yüzde ve ortalamaları ise şöyledir: M32 için bu oran 65 (%34.4) olumlu, 71 (%37.6) herhangi bir etkisi olmamıştır, 53 (%28.0) olumsuz olup madde ortalaması 2.06'dır. M13 için bu oran 62 (%32.8) olumlu, 58 (%30.7) herhangi bir etkisi olmamıştır, 69 (%36.5) olumsuz olup madde ortalaması 1.96'dır. M20 için bu oran 64 (%33.9) olumlu, 55 (%29.1) herhangi bir etkisi olmamıştır, 70 (%37.0) olumsuz olup madde ortalaması 1.97'dir. M33 için bu oran ise 74 (%39.2) olumlu, 52 (%27.5) herhangi bir etkisi olmamıştır, 63 (%33.3) olumsuz olup madde ortalaması 2.06'dır.

6. sınıf öğrencilerinin hazırlık etkinliklerine yönelik görüşlerine bakıldığında en düşük ortalamaya sahip maddeler, M34, M27, M16, M13'tür. Bu maddelerin frekans, yüzde ve ortalamaları ise şöyledir: M34 için oran 56 (%29.6) olumlu, 40 (%21.2) herhangi bir etkisi olmamıştır, 93 (%49.2) olumsuz olup madde ortalaması 1.80'dir. M27 için bu oran 59 (31.2) olumlu, 46 (24.3) herhangi bir etkisi olmamıştır, 84 (44.4) olumsuz iken madde ortalaması 1.87'dir. M16 için bu oran ise 71 (%37.6) olumlu, 36 (%19.0) herhangi bir etkisi olmamıştır, 82 (%43.4) olumsuz olup madde ortalaması 1.94'tür. M13 için bu oran ise 62 (%32.8) olumlu, 58 (%30.7) herhangi bir etkisi olmamıştır ve 69 (%36.5) olumsuz olup madde ortalaması 1.96'dır.

Tablo 2. 7. sınıf hazırlık etkinliklerine yönelik öğrenci görüşleri

Madde Kodları	Olumlu		Herhangi Bir Etkisi Olmamıştır		Olumsuz		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	
M1	120	74.1	20	12.3	22	13.6	2.60
M2	78	48.1	45	27.8	39	24.1	2.24
M3	82	50.6	37	22.8	43	26.5	2.24
M4	107	66.0	31	19.1	24	14.8	2.51
M5	75	46.3	39	24.1	48	29.6	2.17
M6	88	54.3	39	24.1	35	21.6	2.33
M7	87	53.7	34	21.0	41	25.3	2.28
M8	107	66.0	29	17.9	26	16.0	2.50
M9	90	55.6	37	22.8	35	21.6	2.34
M10	103	63.6	29	17.9	30	18.5	2.45
M11	96	59.3	37	22.8	29	17.9	2.41
M12	85	52.5	33	20.4	44	27.2	2.25
M13	100	61.7	24	14.8	38	23.5	2.38
M14	56	34.6	55	34.0	51	31.5	2.03
M15	107	66.0	22	13.6	33	20.4	2.46
M16	74	45.7	43	26.5	45	27.8	2.18
M17	63	38.9	47	29.0	52	32.1	2.07
M18	97	59.9	36	22.2	29	17.9	2.42
M19	92	56.8	32	19.8	38	23.5	2.33
M20	76	46.9	42	25.9	44	27.2	2.20
M21	92	56.8	43	26.5	27	16.7	2.40
M22	48	29.6	62	38.3	52	32.1	1.98
M23	81	50.8	42	25.9	39	24.1	2.26
M24	90	55.6	38	23.5	34	21.0	2.35
M25	102	63.0	33	20.4	27	16.7	2.46
M26	61	37.7	51	31.5	50	30.9	2.07
M27	64	39.5	43	26.5	55	34.0	2.06
M28	59	36.4	48	29.6	55	34.0	2.02
M29	98	60.5	35	21.6	29	17.9	2.43
M30	76	46.9	43	26.5	43	26.5	2.20
M31	88	54.3	37	22.8	37	22.8	2.31
M32	46	28.4	55	34.0	61	37.7	1.91

Tablo 2'ye göre 7. sınıf öğrencilerinin hazırlık etkinliklerinin uygulanmasına yönelik görüşlerine bakıldığında öğretim sürecine olumlu etkisi olduğu düşünülen maddeler, M1, M4, M8, M15 ve M25'tir. Bu maddelerin frekans, yüzde ve ortalamalarına bakıldığında ise M1 için bu oran 120 (%74.1) olumlu, 20 (%12.3) herhangi bir etkisi olmamıştır, 22 (%13.6) olumsuz olup madde ortalamasının 2.60 olduğu görülmektedir. M4 için bu oran 107 (%66.0) olumlu, 31 (%19.1) herhangi bir etkisi olmamıştır, 24 (%14.8) olumsuz olup madde ortalaması 2.51'dir. M8 için bu oran 107 (%66.0) olumlu, 29 (%17.9) herhangi bir etkisi olmamıştır, 26 (%16.0) olumsuz olup madde ortalaması 2.50'dir. M15 için bu oran 107 (66.0) olumlu, 22 (%13.6) herhangi bir etkisi olmamıştır, 33 (%20.4) olumsuz olup madde ortalaması 2.46'dır. M25 için bu oran 102 (%63.0) olumlu, 33 (%20.4) herhangi bir etkisi olmamıştır ve 27 (%16.7) olumsuz olup madde ortalaması 2.46'dır.

7. sınıf öğrencilerinin hazırlık etkinliklerinin uygulanmasına yönelik görüşlerine bakıldığında öğretim sürecine herhangi bir etkisi olmadığı düşünülen maddeler, M22, M32, M17, M28, M2'dir. Maddelerin frekans, yüzde ve ortalamalarına bakıldığında M22 için bu oran 48 (%29.6) olumlu, 62 (%38.3) herhangi bir etkisi olmamıştır, 52 (%32.1) olumsuz olup madde ortalaması 1.98'dir. M32 için bu oran 46 (%28.4) olumlu, 55 (%34.0) herhangi bir etkisi olmamıştır ve 61 (%37.7) olumsuz olup madde ortalaması 1.91'dir. M17 için bu oran 63 (%38.9) olumlu, 47 (%29.0) herhangi bir etkisi olmamıştır, 52 (%32.1) olumsuz olup madde ortalaması 2.07'dir. M28 için bu oran 59 (%36.4) olumlu, 48 (%29.6) herhangi bir etkisi olmamıştır, 55 (%34.0) olumsuz olup madde ortalaması 2.02'dir. M2 için bu oran ise 78 (%48.1) olumlu, 45 (%27.8) herhangi bir etkisi olmamıştır, 39 (24.1) olumsuz olup madde ortalaması 2.24'tür.

7. sınıf öğrencilerinin hazırlık etkinliklerine yönelik görüşlerine bakıldığında en düşük ortalamaya sahip maddelerin M32, M22, M28, M14 olduğu görülmektedir. Bu maddelerin frekans, yüzde ve ortalamalarına bakıldığında M32 için 46 (%28.4) olumlu, 55 (%34.0) herhangi bir etkisi olmamıştır, 61 (%37.7) olumsuz olup madde ortalaması 1.91'dir. M22 için bu oran 48 (%29.6) olumlu, 62 (%38.3) herhangi bir etkisi olmamıştır, 52 (%32.1) olumsuz olup madde ortalaması 1.98'dir. M28 için bu oran 59 (36.4) olumlu, 48 (29.6) herhangi bir etkisi olmamıştır ve 55 (34.0) olumsuz olup madde ortalaması 2.02'dir. M14 için bu oran 56 (%34.6) olumlu, 55 (%34.0) herhangi bir etkisi olmamıştır ve 51 (%31.5) olumsuz olup madde ortalaması 2.03'tür.

Tablo 3. 8. sınıf hazırlık etkinliklerine yönelik öğrenci görüşleri

Madde Kodları	Olumlu		Herhangi Bir Etkisi Olmamıştır		Olumsuz		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	
M1	118	71.5	29	17.6	18	10.9	2.61
M2	123	74.5	18	10.9	24	14.5	2.60
M3	117	70.9	22	13.3	26	15.8	2.55
M4	102	61.8	32	19.4	31	18.8	2.43
M5	107	64.8	27	16.4	31	18.8	2.46
M6	67	40.6	38	23.0	60	36.4	2.04
M7	101	61.2	33	20.0	31	18.8	2.42
M8	79	47.9	34	20.6	52	31.5	2.16
M9	78	47.3	57	34.5	30	18.2	2.29
M10	122	73.9	19	11.5	24	14.5	2.59
M11	101	61.2	34	20.6	30	18.2	2.43
M12	94	57.0	38	23.0	33	20.0	2.37
M13	114	69.1	14	8.5	37	22.4	2.47
M14	66	40.0	45	27.3	54	32.7	2.07
M15	103	62.4	35	21.2	27	16.4	2.46
M16	119	72.1	22	13.3	24	14.5	2.58
M17	87	52.7	38	23.0	40	24.2	2.28
M18	110	66.7	20	12.1	35	21.2	2.45
M19	101	61.2	31	18.8	33	20.0	2.41
M20	84	50.9	41	24.8	40	24.2	2.27
M21	61	37.0	45	27.3	59	35.8	2.01
M22	86	52.1	41	24.8	38	23.0	2.29
M23	110	66.7	26	15.8	29	17.6	2.49
M24	107	64.8	27	16.4	31	18.8	2.46
M25	85	51.5	38	23.0	42	25.5	2.26

M26	92	55.8	39	23.6	34	20.6	2.35
M27	95	57.6	35	21.2	35	21.2	2.36
M28	102	61.8	31	18.8	32	19.4	2.42
M29	92	55.8	38	23.0	35	21.2	2.35
M30	100	60.6	26	15.8	39	23.6	2.37
M31	101	61.2	33	20.0	31	18.8	2.42
M32	92	55.8	38	23.0	35	21.2	2.35

Tablo 3'e göre 8. sınıf öğrencilerinin hazırlık etkinliklerinin uygulanmasına yönelik görüşlerinin olumlu olduğu görülmektedir. 8. sınıf öğrencilerinin hazırlık etkinliklerinin uygulanmasına yönelik görüşlerine bakıldığında öğretim sürecine herhangi bir katkısı olmadığı düşünülen hazırlık etkinlikleri M1, M2, M10 ve M3'tür. Bu maddelerden frekans, yüzde ve ortalamaları en yüksek olanlara bakıldığında ise M1 için bu oran 118 (%71.5) olumlu, 29 (%17.6) herhangi bir etkisi olmamıştır, 18 (%10.9) olumsuz olup madde ortalaması 2.61'dir. M2 için bu oran 123 (74.5) olumlu, 18 (10.9) herhangi bir etkisi olmamıştır ve 24 (14.5) olumsuz olup madde ortalaması 2.60'dır. M10 için bu oran 122 (73.9) olumlu, 19 (11.5) herhangi bir etkisi olmamıştır, 24 (14.5) olumsuz olup madde ortalaması 2.59'dur. M3 için bu oran 117 (70.9) olumlu, 22 (13.3) herhangi bir etkisi olmamıştır, 26 (%15.8) olumsuz olup madde ortalaması 2.55'tir.

8. sınıf öğrencilerinin hazırlık etkinliklerinin uygulanmasına yönelik görüşlerine bakıldığında öğretim sürecine herhangi bir katkısı olmadığı düşünülen hazırlık etkinlikleri M9, M14, M21, M22, M20 ve M26'dır. Bu maddelerin frekans, yüzde ve ortalamalarına bakıldığında M9 için bu oran 78 (%47.3) olumlu, 57 (%34.5) herhangi bir etkisi olmamıştır, 30 (%18.2) olumsuz olup madde ortalaması 2.29'dur. M14 için bu oran 66 (%40.0) olumlu, 45 (%27.3) herhangi bir etkisi olmamıştır, 54 (%32.7) olumsuz olup madde ortalaması 2.07'dir. M21 için bu oran 61 (%37.0) olumlu, 45 (27.3) herhangi bir etkisi olmamıştır, 59 (35.8) olumsuz olup madde ortalaması 2.01'dir. M22 için bu oran ise 86 (%52.1) olumlu, 41 (%24.8) herhangi bir etkisi olmamıştır ve 38 (23.0) olumsuz olup madde ortalaması 2.29'dur. M20 için bu oran 84 (%50.9) olumlu, 41 (%24.8) herhangi bir etkisi olmamıştır, 40 (%24.2) olumsuz olup madde ortalaması 2.27'dir. M26 için bu oran 92 (%55.8) olumlu, 39 (%23.6) herhangi bir etkisi olmamıştır, 34 (%20.6) olumsuz olup madde ortalaması 2.35'tir.

8. sınıf öğrencilerinin hazırlık etkinliklerine yönelik görüşlerine bakıldığında en düşük ortalamaya sahip, öğretim sürecine olumsuz katkısı olan maddelerin M21, M6, M14, M25 olduğu görülmektedir. Bu maddelerin frekans, yüzde ve ortalamalarına bakıldığında M21 için 61 (%37.0) olumlu, 45 (%27.3) herhangi bir etkisi olmamıştır, 59 (35.8) olumsuz olup madde ortalaması 2.01'dir. M6 için bu oran 67 (%40.6) olumlu, 38 (%23.0) herhangi bir etkisi olmamıştır, 60 (%36.4) olumsuz olup madde ortalaması 2.04'tür. M14 için bu oran 66 (%40.0) olumlu, 45 (%27.3) herhangi bir etkisi olmamıştır, 54 (%32.7) olumsuz olup madde ortalaması 2.07'dir. M25 için bu oran ise 85 (%51.5) olumlu, 38 (%23.0) herhangi bir etkisi olmamıştır, 42 (%25.5) olumsuz olup madde ortalaması 2.26'dır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Çalışmada, ortaokul 6, 7 ve 8. sınıf öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan hazırlık etkinliklerinin uygulanmasına ilişkin öğrenci görüşlerini belirlemek hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda çalışma sonunda öğrencilerin örnekleme seçilen kitaplardaki hazırlık etkinliklerinin uygulanmasına yönelik olumlu görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Durukan ve İskender'in (2016) yapmış oldukları çalışmada 6. sınıf öğretmenlerinin hazırlık etkinliklerinin %37'sini tam olarak uyguladıkları görülmüş ve hazırlık etkinliklerinin kısmen uygulanma ya da uygulanmama nedenleri arasında öncelikli olarak etkinliklerin fazla zaman alıcı olmaları gösterilmiştir. Çalışma sadece 6. sınıf öğretmenlerini kapsamaması,

çalışmada öğrencilere ve diğer sınıf düzeylerine yer verilmemesi bakımından yapılan çalışma ile farklılık göstermektedir. Ancak çalışmada, hazırlık etkinliklerinin uygulanma durumunun tespitine yönelik hazırlanan anket maddelerinin seçiminde sınırlamaya gidilerek diğer sınıf düzeyleri ve eğitim-öğretim faaliyetlerinde hedef kitle olan öğrencilerin çalışmaya dâhil edilmesi elde edilen sonuçların nesnelliği açısından önem arz etmektedir. Altıntaş'ın (2015) yapmış olduğu çalışma sonucunda 1. sınıflara yönelik hazırlık etkinliklerinin okul fobisini yenme ve okul öncesi eğitimi almamış çocukların psikomotor becerilerinin gelişimleri açısından olumlu etkisinin olduğu sonucuna varılmıştır. Bu tür ilkökula hazırlık evresiyle ilgili problemleri konu edinen çalışmaların kapsam ve içeriği, ders kitaplarındaki hazırlık etkinlikleri bölümünün uygulanmasına yönelik çalışmaların doğası ile farklılık göstermektedir. Bu çalışmalardaki hazırlık etkinlikleri kavramı, ülke genelinde eğitim-öğretim yılı resmî olarak başlamadan önce birinci sınıfa başlayacak öğrencilere yönelik okullarda öğretmenler tarafından yapılan faaliyetleri ve öğrencilerin arkadaşlarına, öğretmenine, okula, sosyal çevreye, toplumsal kurallara vb. dış unsurlara uyumuna yönelik yapılan geniş kapsamlı bir oryantasyon sürecini ifade etmektedir. Gözütok ve diğerleri (2014), çalışmalarında öğretmen ve öğrenci kitaplarında yer alan etkinlikleri içerik, kullanılan yönergeler, görseller ve kitapların tasarımı bakımından incelemişlerdir. Çalışmaya etkinlikleri uygulatan öğretmen ve uygulayan öğrencilerin dâhil edilmemesi, araştırmanın sadece öğretim materyali olan kitaplar ile sınırlı tutulması yapılan çalışma ile farklılık göstermektedir. Hazırlık etkinliklerinin öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi daha etkili sonuçlar elde etmek açısından faydalı olacaktır. Altun, Çetin ve Bay'ın (2014) çalışmalarında kavram ve yazmaya hazırlık çalışmalarının ilköğretime hazırlıkta önemli olduğu ve öğretmenlerin materyal olarak kavram kitaplarında yer alan çalışma sayfalarını daha çok kullandıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Çalışma, hazırlık etkinliklerinin öğretim sürecine katkısının olumlu olması, öğretmenlerin hazırlık etkinliği olarak kitaplarda yer alan etkinlikleri kullanmaları ve öğretmenlerin alternatif etkinlik hazırlayıp kullanmaması açısından yapılan çalışma ile genel anlamda benzerlik göstermektedir. Ancak ele alınan konunun kapsamının belli bir derse yönelik olmayıp hazırlık etkinliklerinin ilköğretime uyum sürecine etkisi olarak belirlenmesi yapılan çalışma ile farklılık göstermektedir. Delican'ın (2013) çalışmasında hazırlık çalışmaları programının 1. sınıf öğrencilerinin dinleme/izleme, konuşma, okumaya hazır oluşluk, yazmaya hazır oluşluk, görsel algı ve dikkat becerilerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma bulguları, yapılan araştırma bulguları ile kıyaslandığında hazırlık etkinliklerinin dil becerilerini geliştirmeye fayda sağladığı sonucu açısından benzerlik göstermektedir. Programın değerlendirilmesi, programların somut hâli olan kitapların ve programların uygulanmasında hedef kitle olan öğrencilerin araştırma kapsamına alınmaması ise çalışmanın eksik yanını oluşturmaktadır. Erdoğan, Altınkaynak ve Erdoğan'ın (2013) çalışmalarında öğretmenlerin yazma becerisini geliştirmeye yönelik hazırlık etkinliklerine yeterince yer verdikleri, ses bilgisel farkındalık, görsel algı, kelime dağarcığı, dinleme/izleme ve konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklere ise sınırlı sayıda ve çeşitlilikte yer verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma öğretmenlerin dinleme becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklere sınırlı sayıda yer vermeleri açısından yapılan çalışmanın bulguları ile benzerlik gösterse de konuşma becerisine sınırlı sayıda yer verilmesi ve yalnızca temel becerilere yönelik olması, farklı hazırlık etkinliklerini kapsamaması bakımından yapılan çalışma ile farklılık göstermektedir. Alisinanoğlu ve Şimşek (2012) çalışmalarında Okuma Yazmaya Hazırlık Programı'nın anasınıfına devam eden çocukların yazmaya hazırlık becerileri üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Hazırlık etkinliklerine yönelik programın incelenmesi ve çalışmanın sadece öğrencilere yönelik yapılması, öğretmenlerin fikirlerine yer verilmemesi bakımından yapılan çalışma ile farklılık göstermektedir. Yapılan çalışmalarda programların uygulayıcısı olan öğretmenlerin

görüşlerine yer verilmesi daha sağlıklı sonuçların ortaya çıkmasını sağlayacaktır. Odluyurt ve Batu'nun (2009) çalışmalarında okul öncesi dönemdeki birinci ve ikinci derecede kaynaştırmaya yerleştirilecek öğrencilerde olması gereken hazırlık becerileri sıralanmış ve işlevsel olarak benzeyenleri gruplandırılmıştır. Olması gereken hazırlık etkinliklerini incelemesi, sadece öğretmen görüşlerine yer vermesi ve okul öncesi dönemdeki öğrencileri kapsamı bakımından yapılan çalışma ile farklılık göstermektedir. Yapılan çalışma sonucunda hazırlık etkinliklerinin her dönemde ve kademedede gerekli olduğu gerçeği göze çarpmaktadır. Okul öncesi dönemden başlayarak eğitim-öğretimin en son kademesine kadar her aşamada gerek derslere yönelik gerekse sınıfa ve okula uyuma yönelik hazırlık etkinlikleri önem arz etmektedir. Bay'ın (2008) çalışmasında anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin okuma yazmaya hazırlık etkinliklerine ilişkin yeterlilik algılarında öğretmenin yaşının, meslekî kıdeminin ve mezun olduğu okul türünün anlamlı bir farklılık yaratmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın öğretmenlere yönelik olması yapılan çalışma ile benzerlik gösterse de öğretmenlerin demografik bilgilerine yönelik yapılması yapılan çalışma ile farklılık göstermektedir. Güleç (2008) çalışmasında okul öncesi öğretmenlerinin okuma yazmaya hazırlık etkinliklerinde gelişim ilkeleriyle bağdaşan görüşlere yüksek oranda katıldıkları ancak uygulamalarında bunu yansıtamadıkları ve kıdemi daha fazla olanların gelişimsel uygunluğa daha fazla önem verdikleri, etkin öğrenci katılımı ve etkin eğitim bakış açısına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma sadece öğretmenlere yönelik olması ve okul öncesi dönemi kapsamı bakımından yapılan çalışma ile farklılık göstermektedir. Bilgili (2007) çalışmasında hazırlık etkinliklerinin okulun ilk gününden itibaren veli ve çocuklarda okula karşı olumlu izlenimler edinmesine katkıda bulunduğu, öğretmen ve öğrenci ilişkilerine olumlu etki ettiği, velilerin de hazırlık etkinliklerine yönelik olumlu görüş bildirdikleri, ancak öğretmenlerin hazırlık etkinlikleri hakkında yeterince bilgilendirilmedikleri sonuçları elde edilmiştir. Çalışma, hazırlık etkinliklerine yönelik öğrenci ve öğretmen görüşlerine başvurulması bakımından yapılan çalışma ile benzerlik göstermektedir. Çalışmaya velilerin de dâhil edilmesi ise iki çalışma arasındaki farkı ortaya koymaktadır. Kaya'nın (2005) çalışmasında hazırlık soruları bilişsel bellek, genişletme, değerlendirme ve birleştirici sorular olmak üzere dört gruba ayrılmıştır. Metni anlama soruları ise Bloom taksonomisine göre incelenmiş ve daha çok ezber ve kavrama basamaklarına yönelik soruların olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe dersine yönelik olması bakımından yapılan çalışma ile benzerlik gösteren araştırma sadece kitaplardaki hazırlık etkinlikleri bölümünde yer alan sorularının incelenmesine yönelik olması ve hazırlık etkinliklerini uygulayan öğretmenler ve öğrencilerin çalışmaya dâhil edilmemesi bakımından yapılan çalışma ile farklılık göstermektedir.

Sonuçlar

Ortaokul 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan hazırlık etkinliklerinin uygulanma durumlarına ilişkin öğrenci görüşlerinin incelendiği bu çalışmada elde edilen niceliksel ve niteliksel sonuçlar şu şekilde sıralanabilir:

1) Çalışmada, 6. sınıf öğrencilerinin hazırlık etkinliklerinin uygulanmasına yönelik görüşlerinin olumlu olduğu sonucuna varılmıştır. 6. sınıf öğrencileri tarafından öğretim sürecine olumlu katkısı olduğu düşünülen ve en yüksek ortalamaya sahip maddeler, M9, M1, M4 ve M11'dir. Bu maddelerin içeriklerinden hareketle öğrenciler tarafından öğretim sürecine olumlu katkısı olduğu düşünülen hazırlık etkinliklerinin, bir Türk büyüğünün kişilik özelliklerini örneklerle açıklama (M9), öğrencilerden sınıfa örnek birinin hayatını konu alan, bulabildikleri eserleri getirmelerini isteme (M1), metnin görsellerini inceleme (M4), öğrencilerden tarihte kurulan Türk devletlerinin adlarını ve

bayraklarını bulup sınıfa getirmelerini isteme (M11) gibi etkinlikler olduğu elde edilen sonuçlar arasındadır.

2) 6. sınıf öğrencileri tarafından öğretim sürecine herhangi bir etkisi olduğu düşünülmeyen maddeler, M32, M13, M20, M33'tür. Bu maddelerin içeriklerine bakıldığında, öğrencilerden bir günlük gazete ile haftalık ya da aylık çıkan dergi getirmelerini isteme (M32), sınıfa dünya haritası getirip asma (M13), sınıfa kaset, müzikçalar vb. getirme (M20), bir konu hakkında araştırma yapmalarını isteme (M33) gibi etkinliklerin öğrenciler tarafından öğretim sürecine herhangi bir etkisi olmadığı düşünülmesi sonucuna varılmıştır.

3) 6. sınıf öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda öğretim sürecine olumsuz etkisi olduğu düşünülen hazırlık etkinliği maddeleri, M6, M8, M13, M16, M20, M27 ve M34'tür. Bu maddelerin içeriklerinden hareketle, öğrencilerden şiir antolojileri getirmelerini isteme (M34), şiir ezberlemelerini isteme (M27), haritadan farklı devletleri buldurma (M16), sınıfa dünya haritası getirip asma (M13) gibi etkinliklerin öğrenciler tarafından sevilmediğini söylemek mümkündür.

4) Çalışmada 7. sınıf öğrencilerinin hazırlık etkinliklerinin uygulanmasına yönelik görüşlerinin olumlu olduğu elde edilen sonuçlar arasındadır. 7. sınıf öğrencileri tarafından öğretim sürecine olumlu katkısı olduğu düşünülen ve en yüksek ortalamaya sahip maddeler, M1, M4, M8 ve M15 ve M25'tir. Bu maddelerin içeriklerine bakıldığında öğrencilerden bir Türk büyüğünün bir konu ile ilgili sözlerini bulup defterlerine yazmalarını isteme (M1), öğrencilerin metinden hareketle sorulan sorulara cevaplar aramaları (M4), öğrencilerden düşüncelerini arkadaşları ile paylaşmalarını isteme (M8), sorulan sorulara cevap vermek amacıyla bir yazı yazmalarını isteme (M15), işlenen metin ile ilgili belgesel nitelikli bir film temin etmelerini isteme (M25) gibi etkinliklerin öğrenciler tarafından öğretim sürecine olumlu katkısı olduğu yönünde değerlendirildiği sonucuna varılmıştır.

5) 7. sınıf öğrencileri tarafından öğretim sürecine herhangi bir etkisi olmadığı düşünülen hazırlık etkinliği maddeleri, M22, M32, M17, M28 ve M2'dir. Bu maddelerin içeriklerinden hareketle bir yazarın söyleşilerinden örnekler bularak getirmelerini isteme (M22), tekerleme, sayışmaca, bilmece, yanılmaca bularak ezberlemelerini isteme (M32), metnin ses kaydını bulmalarını isteme (M17), bir konu hakkında araştırma yapmalarını, elde ettikleri bilgileri birer paragraflık notlar hâlinde yazmalarını, konuyla ilgili görseller bularak getirmelerini isteme (M28), Türkiye dışındaki Türk devletlerinde bulunan gelenekler ve günlük yaşamla ilgili fotoğraflar getirmelerini isteme (M2) öğrenciler tarafından bu tür etkinliklerin faydalı bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

6) 7. sınıf öğrencileri tarafından öğretim sürecine olumsuz etkisi olduğu düşünülen hazırlık etkinliği maddeleri, M32, M22, M28 ve M14'tür. Bu maddelerin içeriklerine bakıldığında tekerleme, sayışmaca, bilmece ve yanılmaca bularak ezberlemelerini isteme (M32), bir yazarın söyleşilerinden örnekler bularak getirmelerini isteme (M22), bir konu hakkında araştırma yapmalarını, elde ettikleri bilgileri birer paragraflık notlar hâlinde yazmalarını, konuyla ilgili görseller bularak getirmelerini isteme (M28), konu ile ilgili görseller, gazete haberleri, film veya belgesel CD'leri bularak sınıfa getirmelerini isteme (M14) gibi etkinliklerin öğrenciler tarafından sevilmediği elde edilen sonuçlar arasındadır.

7) Çalışma 8. sınıf öğrencilerinin hazırlık etkinliklerinin uygulanmasına yönelik görüşlerinin olumlu olduğu elde edilen sonuçlar arasındadır. 8. sınıf öğrencileri tarafından öğretim sürecine olumlu katkısı olduğu düşünülen ve en yüksek ortalamaya sahip maddeler, M1, M2, M10, M3'tür. Bu maddelerin içeriklerine bakıldığında okutulacak metnin o metindeki Türk büyüğünün hangi eserinde olduğunu araştırmalarını isteme (M1), metindeki Türk büyüğünün yazdığı eserleri araştırmalarını isteme (M2),

sorularla öğrencileri metne hazırlama (M10), eserlerden birini sınıfa getirme, eser hakkında bilgi toplamalarını isteme (M3) bu tür etkinliklerin öğrenciler tarafından sevildiği sonucuna varılmıştır.

8) 8. sınıf öğrencileri tarafından öğretim sürecine herhangi bir etkisi olduğu düşünülmeyen etkinlik maddeleri M9, M14, M21, M22, M20, M26'dır. Bu maddelerin içeriklerine bakıldığında bir konu hakkında araştırma yapmalarını isteme (M9), ezber yapmalarını isteme (M14), türkü ezberlemelerini isteme (M21), türkü türüyle ilgili araştırma yapmalarını ve defterlerine yazmalarını isteme (M22), türkü CD'si getirme (M20), misafir ağırlama ritüelini araştırıp resimlemelerini isteme (M26) gibi etkinliklerin öğrenciler tarafından çok faydalı bulunmadığı görülmüştür.

9) 8. sınıf öğrencileri tarafından öğretim sürecine olumsuz etkide bulunduğu düşünülen maddeler M21, M6, M14 ve M25'tir. Bu maddelerin içeriklerine bakıldığında türkü ezberlemelerini isteme (M21), şiirler bulmalarını ve en beğendikleri şiiri yazıp ezberlemelerini isteme (M6), bir konu hakkında araştırma yapmalarını isteme (M9), ezber yapmalarını isteme (M14), atasözlerinin anlamlarını büyüklerinden ve çeşitli kaynaklardan araştırmalarını söyleme (M25) gibi etkinliklerin öğrenciler tarafından faydasız bulunduğu sonucuna varılmıştır.

10) Çalışma sonunda, sınıf düzeyi fark edilmeksizin öğretmen ve öğrenciler tarafından hazırlık etkinliklerine yönelik olumlu, herhangi bir etkisi olmamıştır ve olumsuz olarak görüş bildirilerek yapılan değerlendirmeler arasında paralellik olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

1) Yapılan çalışma ile öğrencilerin soru sorma, öğrencileri okutulacak metne yönelik konuşurma ile ilgili etkinlikleri öğretim süreci açısından faydalı buldukları saptanmıştır. Kitaplarda bu tür hazırlık etkinliklerine daha çok yer verilmesi faydalı olabilir.

2) Çalışmada, öğrencilerin özellikle Türk büyüklerini tanıma ve tanıtmaya yönelik etkinlikleri öğretim süreci açısından faydalı buldukları elde edilen sonuçlar arasındadır. Bundan hareketle ders kitaplarında Türk büyüklerinin konu edildiği metinler ve bu metinlere yönelik hazırlık etkinliklerinin sayısı artırılabilir. Böylece öğrencilerin hem kendi kültürlerini tanımaları, atalarını tanıyıp onları model almaları sağlanabilir hem de işlenecek metne karşı ilgi dolayısıyla da öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri artırılabilir.

3) Çalışmada öğrencilerin okutulacak metinlerin görsellerini yorumlamayı sevdikleri sonucu elde edilmiştir. Bu sonuçtan hareketle Türkçe ders kitapları hazırlanırken özellikle resimleme konusunda daha titiz davranılıp öğrencilerin görsel okuma yapmalarına imkân sağlanabilir.

4) Günümüz öğrencisinden beklenen merak eden, sorgulayan, eleştiren ve araştıran bireyler olarak toplumda yerini almasıdır. Öğrencilere eğitim-öğretim süreci sonunda kendilerinde oluşması beklenen kazanımlara yönelik merak ettikleri konularda araştırma yaparak istedikleri bilgilere ulaşabilecekleri bilgisi verilmelidir. Bu yüzden öğrencilere araştırma yapmanın basamakları uygulamalı olarak gösterilir ve hazırlık bölümündeki araştırma inceleme yapmayı gerektiren etkinliklerin yaptırılmasına özen gösterilirse öğrencilerin hem metne karşı ilgisi hem de metni anlama düzeyleri artırılabilir.

5) Yapılan araştırma sonuçlarından biri öğrencilerin gazete, dergi gibi yayınları tanıma, okuma ve takip etme alışkanlığı edinmemiş olmalarıdır. Öğretmenler farklı etkinlikler ile öğrencilerinin bir günlük gazete veya bir dergiyi takip etmelerini sağlayabilir. Böylece öğrencilerde gazete ve dergi dolayısıyla kitap okuma kültürü oluşturulabilir.

6) Öğrencilerin öğretim sürecine olumsuz etkisinin olduğunu belirttikleri ve öğretmenlerin de uygulamaktan kaçındıkları birebir Türkçe dersi ile ilgili olmayan sınıfa harita getirip asma, haritadan başka ülkeleri buldurma vb. etkinliklere kitaplarda daha az yer verilebilir. Derslerin disiplinler arası bir yaklaşımla yürütülmesi MEB tarafından hazırlanan eğitim-öğretim programlarında yer almaktadır. Kitapların disiplinler arası yaklaşım göz önünde bulundurularak hazırlanması ve içeriklerinin öğretmen ve öğrenci görüşleri dikkate alınarak oluşturulması eğitim-öğretim sürecine olumlu katkıda bulunacaktır. Bu yüzden ders kitaplarında Türkçe dersi ile diğer disiplinler harmanlanarak öğrencilerin ilgisini çekecek farklı hazırlık etkinliklerine yer verilebilir.

7) Çalışma sonunda öğrencilerin şiir türünü okumayı da ezberlemeyi de sevmedikleri sonucuna varılmıştır. Hâlbuki eğitim ve öğretimde benimsenen yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı ile öğrencilerin var olan bilgilerini yeni edinecekleri bilgiler ile harmanlayarak kalıcı bilgilere ulaşmaları hedeflenmektedir; ezber olmayan bir eğitimde mevcut bilgilerden söz etmek söz konusu olamaz. Bu yüzden öğrencilere hem dil hem edebiyat hem de duyuşsal gelişimine katkıda bulunacak olan şiir türünü sevdirmeye yönelik çalışmalar (şiir dinletileri, her derse bir şiir okuyarak başlama, okunan şiirden hareketle serbest yazı çalışması, sevdikleri şiirleri ezberletme vb.) yaptırılabilir.

8) Elde edilen veriler ışığında çalışma sonunda öğretmen ve öğrencilerin derse yönelik materyal geliştirme ya da temin etme hususunda olumsuz görüş bildirdikleri görülmüştür. Hâlbuki dersler çeşitli materyaller (fotoğraf, belgesel film, CD vb.) aracılığıyla daha eğlenceli ve ilgi çekici hâle getirilebilir ve bu sayede öğrencilerin derse karşı istekleri arttırılabilir. Bu sebepten ötürü öğretmenler imkânlar nispetinde materyal geliştirme ve öğrencilerini materyal temin etmeye teşvik etme konusunda daha özenli davranabilir. Ayrıca Fatih Projesi kapsamında oluşturulan (EBA, 2011) sosyal eğitim platformunda materyal tasarımını geliştirmeye yönelik düzenleme ve yenilikler yapılarak öğretmenlerin bu noktadaki eksikliği giderilebilir.

Kaynakça

- Alisinanoğlu, F. ve Şimşek, Ö. (2016). Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının okul öncesi dönemdeki çocukların yazmaya hazırlık becerilerine etkisinin incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(2), 1-14.
- Altıntaş, E. (2015). *1. sınıflarda uygulanan uyum ve hazırlık çalışmalarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize.
- Altun, S. K., Çetin, Ö. Ş. ve Bay, D. N. (2014). Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına yönelik öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 244-263.
- Bay, D. N. (2008). *Ana sınıfı öğretmenlerinin okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına ilişkin yeterlilik algılarının belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bayrak, L. (2014). *Türkçe 8 öğretmen kılavuz kitabı*. Ankara: Dikey Yayıncılık.
- Bilgili, F. (2007). *İlköğretim 1. sınıfa yeni başlayan öğrencilere uygulanan eğitim-öğretime hazırlık çalışmalarının öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

- Bloom, B. S. (1976). *Human characteristics and school learning*; Özçelik, D. A. (Çeviren), (2012). *İnsan nitelikleri ve okulda öğrenme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Carroll, J. B. (1963). A model of school learning. *Teacher College Record*, 64, 723-733.
- Delican, B. (2013). *Uyum ve hazırlık çalışmaları programının ilk okuma yazmaya hazır oluşluğa etkisi ve uygulamaya ilişkin öğretmen görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Durukan, E. (2008). *Türkçe dersi öğretim programının (6-8. sınıflar) hedef ve kazanımları doğrultusunda 7. sınıf Türkçe dersi öğrenci çalışma ve öğretmen kılavuz kitaplarının değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Erden, M. ve Akman, Y. (1996). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Arkadaş Yayınları.
- Erdoğan, T., Altınkaynak, Ş. Ö., ve Erdoğan, Ö. (2013). Okul öncesi öğretmenlerinin okuma-yazmaya hazırlığa yönelik yaptıkları çalışmaların incelenmesi. *Elementary Education Online*, 12(4), 1188-1199.
- Ergin, İ., Ünsal, Y. ve Tan, M. (2006). 5E modelinin öğrencilerin akademik başarısına ve tutum düzeylerine etkisi: "yatay atış hareketi" örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(7), 1-15.
- Gözütok, F. D., Ulubey, Ö., Akçatepe, A. G., Koçer, E. ve Rüzgâr, M. E. (2014). 4+4+4 yapılanması kapsamında hazırlanan uyum ve hazırlık çalışmaları kitaplarının değerlendirilmesi. *Journal of Faculty of Educational Sciences*, 47(1), 327-350.
- Güleç, G. (2008). *Okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ile ilgili görüş ve uygulamaları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Üniversitesi, Denizli.
- Güneş, F. (2009). Türkçe öğretiminde günümüz gelişmeleri ve yapılandırıcı yaklaşım. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 1-21.
- Halis, İ. (2002). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Nobel Yayınları.
- İskender, H ve Durukan, E. (2016). Türkçe öğretmenlerini 6. sınıf düzeyindeki hazırlık çalışmalarını uygulama durumları üzerine bir değerlendirme. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 344-356.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi* (28. basım). Ankara: Nobel.
- Kaya, G. (2005). *2003-2004 eğitim-öğretim yılında ilköğretim 7. sınıflarda okutulacak Türkçe ders kitaplarındaki hazırlık çalışmaları ve metni anlama sorularının incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Kılıç, A. ve Seven, S. (2002). *Konu alanı ders kitabı incelemesi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Maçoğlu, C. (2015). *İlköğretim Türkçe 7 öğretmen kılavuz kitabı*. İstanbul: Meram.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2015). *Türkçe dersi (1-8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2017). *Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.

-
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). *Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Odluyurt, S. ve Batu, E. S. (2009). Okul öncesi dönemdeki kaynaştırmaya hazırlık becerilerinin öğretmen görüşlerine ve alan yazın taramasına dayalı olarak belirlenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri / Educational Sciences: Theory & Practice*, 9(4), 1819-1851.
- Onan, B. (2012). Türkçenin ana dili olarak öğretiminde bilgi işleme süreci. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 96-113.
- Örge Yaşar, F. (2011). İlköğretim ikinci kademe VII. sınıf Türkçe ders kitabında “doğa ve evren” temasına yönelik hazırlık çalışmalarında bilmecelerden yararlanma üzerine bir çalışma. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(1), 114-119.
- Öz, M. F. (2011). *Türkçe öğretimi: Yeni programa göre geliştirilmiş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Senemoğlu, N. (2015). *Gelişim, öğrenme ve öğretim*. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Şenses, F. (2011). *Türkçe 6 öğretmen kılavuz kitabı*. Ankara: Dörtel Yayıncılık.